

MAA- JA METSÄTALOUSVALIOKUNNAN LAUSUNTO 25/2009 vp

Hallituksen esitys laiksi valtionavustuksesta yrittöstoiminnan kehittämiseksi annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Talousvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 9 päivänä kesäkuuta 2009 lähettäessään hallituksen esityksen laiksi valtionavustuksesta yrittöstoiminnan kehittämiseksi annetun lain 6 §:n muuttamisesta (HE 88/2009 vp) valmistelevasti käsiteltäväksi talousvaliokuntaan samalla määrännyt, että maa- ja metsätalousvaliokunnan on annettava asiasta lausunto talousvaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- ylitarkastaja Juuso Kalliokoski, maa- ja metsätalousministeriö
- vanhempi hallitussihteeri Mikko Ojala, työ- ja elinkeinoministeriö
- lakimies Vesa Malila, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- johtaja Ari Grönroos, Tekes — Teknologian ja innovaatioiden kehittämiskeskus.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC
- Saarijärven yrityspalvelu Oy
- Witas Oy.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi valtionavustuksesta yrittöstoiminnan kehittämiseksi annettua lakia siten, että yrityksen kehittämisavustusta voitaisiin jatkossa myöntää myös maataloustuotteiden ensiasteen jalostamiseen ja mark-

kinointiin liittyviin hankkeisiin silloin, kun kyseessä on tutkimus- ja kehittämistoimenpiteiden valmisteluhanke.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan syyskuun 2009.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Valiokunta toteaa, että valtionavustuksesta yrittöstoiminnan kehittämiseksi annetun lain nojalla on annettu valtioneuvoston asetus valtion-

avustuksesta yrittöstoiminnan kehittämiseksi (675/2007). Asetuksessa säädetään tarkemmin muun muassa avustuksen myöntämisen ja maksamisen perusteista, hyväksyttävistä menoista ja

tukitasoista sekä valtiontukien yhteenlasketuista enimmäismääristä. Asetusta on muutettu useaan kertaan sen voimaantulon jälkeen. Syyskuun 9 päivänä vuonna 2008 voimaan tulleen muutoksen mukaisesti yrityksen kehittämisavustusta on voitu myöntää tutkimus- ja kehittämis-toimenpiteiden valmisteluhankkeisiin niin sanottuna valmistelurahoituksena. Muutoksen taustalla oli Tekes — teknologian ja innovaatioiden kehittämiskeskuksen aiemmin myöntämän pienten ja keskisuurten yritysten tutkimus- ja kehittämistoimenpiteiden valmistelurahoituksen siirtäminen työvoima- ja elinkeinokeskusten myönnettäväksi.

Myöntäessään valmistelurahoitusta Tekesillä ei ollut vastaavaa maataloustuotteiden jalostusta ja markkinointia koskevaa toimialarajoitusta, joka on valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi annetussa laissa. Jotta valmistelurahoitusta maataloustuotteiden jalostukseen ja markkinointiin voitaisiin jatkossa myöntää vastaavassa laajuudessa kuin Tekesin myöntäessä sitä, ehdotetaan nyt valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi annetun lain 6 §:ää muutettavaksi siten, että yrityksen kehittämisavustusta maataloustuotteiden ensiasteen jalostamiseen ja markkinointiin liittyviin hankkeisiin voitaisiin myöntää myös silloin, kun kyseessä on valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi annetun valtioneuvoston asetuksen 19 a §:ssä tarkoitettu tutkimus- ja kehittämistoimenpiteiden valmisteluhanke.

Valiokunta katsoo, että koska maataloustuotteiden ja muiden kuin maataloustuotteiden kehittämiseen ja markkinoille saattamiseen liittyy yhtäläisyyksiä, on oleellista yritysten toiminnan kehittämisen kannalta, että kaikilla yrityksillä toimialasta riippumatta on käytettävissään samanlaiset keinot ja rahoitus toiminnan kehittämiseen. Lisäksi valiokunnalle toimitetussa selvityksessä on kiinnitetty huomiota siihen, että esitys edistää 1. jalostusasteen maataloustuotteiden kehittämistä ja markkinoille saattamista tuoden näitä tuotteita kehittäville ja jalostaville yrityksille käyttöön samat rahoitusinstrumentit kuin muillakin toimialoilla on käytettävissä.

Valiokunta toteaa myös, että Tekesin rahoitusta on viime vuosien aikana suunnattu varsin vähän maaseudun pienyritystoiminnan kehittämiseen. Vuosi vuodelta kasvaneet teknologian ja tuotantomenetelmien kehittämismäärärahat on lähes kokonaan kohdistettu kaupungeissa toimi- viin suuryrityksiin. Pienyritykset ja erityisesti maaseudulla toimivat pienyritykset ovat saaneet ko. tukia hyvin vähän. Tukijärjestelmät ovat tältä osin laajalti jättäneet sekä kaupungeissa että maaseudulla toimivat mikroyritykset tukien ulkopuolelle. Siten vähäistäkin lisäystä näiden yritysten saamaan rahoitukseen on pidettävä myön- teisenä.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että uusien, innovatiivisten tuote- ja palveluideoiden syntymiseksi ja kokonaan uudenlaisten liiketoimintakonseptiavausten mahdollistamiseksi rahoitusta myöntävältä viranomaiselta vaaditaan muun ohella suurta ennakkoluulottomuutta, avarakatseisuutta ja valmiutta riskienkin hyväksymiseen niissä hankkeissa, joissa valmistelurahoitusta hakeva yritys omalta osaltaan on selkeästi sitoutunut hankkeen käynnistämiseen ja läpiviemiseen. Valiokunta toteaa lisäksi, että tutkimus- ja kehittämistoimenpiteiden valmisteluhankkeen hyväksyttävänä ja jopa arvokkaana tuloksena tulee nähdä myös se, että valmisteluvaiheen tuloksena yritys saa tutkittua ja perusteltua tietoa päätöksentekonsa tueksi. Tällöin tulee myös tarvittaessa voida keskeyttää hanke ja pidättäytyä jatkotoimista. Siten välttämään investoinneilta sellaisissa hankkeissa, joissa ei ole nähtävissä liiketaloudellista kannattavuutta tai potentiaalia.

Saamansa selvityksen perusteella valiokunta kiinnittää huomiota muutettavaksi ehdotetun lain 6 §:n 2 momenttiin sisältyvään säännökseen, jonka mukaan avustuksen kohteena voi olla myös liikennekäyttöön tarkoitettun bioetanolin tuotantoon liittyviä 8 §:n 1 kohdan mukaisia investointeja. Tämä aikaisemmin lakiin valittu rajaus, jossa poikkeus kohdennetaan ainoastaan liikennekäyttöön tarkoitettun bioetanolin valmistukseen, on nykyisen tietämyksen mukaan liian kapea-alainen. *Valiokunta esittääkin, että lainkohdan määritelmä "liikennekäyttöön*

tarkoitettu bioetanoli" muutetaan muotoon "biopolttoaine". Tuolloin lainkohdassa otettaisiin yhdenmukaisella tavalla huomioon kaikki biopolttoaineiden tuotantomuodot riippumatta siitä, mikä on tuotettavan biopolttoaineen lopullinen tuotenimi.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehd-

tuksen hyväksymistä edellä esitetyin huomautuksin.

Lausunto

Lausuntonaan maa- ja metsätalousvaliokunta esittää,

että talousvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 21 päivänä lokakuuta 2009

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Jari Leppä /kesk
vpj. Pertti Hemmilä /kok
Hannu Hoskonen /kesk
Anne Kalmari /kesk
Lauri Kähkönen /sd
Mats Nylund /r
Pentti Oinonen /ps

Klaus Pentti /kesk
Petri Pihlajaniemi /kok
Erkki Pulliainen /vihr
Kari Rajamäki /sd
Pekka Vilkuna /kesk
vjäs. Matti Kangas /vas.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Carl Selenius.